

Juli 2019

Skuemester- og lærervejledning for Uddannelsen Værktøjsmager

Generel vejledning	3
<i>Indledning</i>	3
<i>Skuemestrene</i>	3
<i>Honorarregler</i>	4
<i>Tilvejebringelse af opgaver</i>	4
<i>Vurderingsgrundlag</i>	4
<i>Indkaldelse af skuemestre til bedømmelse</i>	4
<i>Indstilling til ny svendeprøve</i>	4
<i>Klageadgang og klagefrist</i>	5
Generelt om bedømmelse og karaktergivning	6
<i>7-trinsskalaen</i>	6
<i>Princip ved karaktergivningen</i>	6
<i>Særligt for karakteren 12</i>	7
Specifik vejledning	8
<i>Teoriprøven:</i>	8
<i>Projektprøven:</i>	8
<i>Observation under prøven:</i>	9
<i>Vejledning under prøven:</i>	9
<i>Aflevering:</i>	9
<i>Eksaminationen:</i>	9
<i>Ad Fase 1:</i>	10
<i>Ad Fase 2:</i>	10
<i>Ad fase 3:</i>	10
<i>7-skalaen med verbale definitioner</i>	11
<i>Tilbage melding med begrundelser:</i>	12
<i>Udstedelse af svendebrev:</i>	12

Generel vejledning

Indledning

Skuemestervejledningen består af en generel del med regler for udpegning, honorarer, bedømmelse og karakterskala samt en faglig del, der specificerer prøvens indhold og bedømmelse for den enkelte uddannelse.

Der er udarbejdet en faglig del for hvert uddannelsesområde som et bilag til denne vejledning.

Skuemestrene

Langt de fleste af uddannelserne under Industriens Uddannelser afsluttes med en svendep prøve. Prøverne bedømmes normalt af 2 censorer (skuemestre), der repræsenterer henholdsvis arbejdsgiversiden og arbejdstagersiden samt en eksaminator (lærer).

Eksaminator er den lærer, der har ført eleverne frem til prøven, mens skuemestrene er fagligt kompetente personer inden for det pågældende erhverv, som er udpeget af organisationerne bag Industriens Uddannelser.

Skuemestrene udpeges efter følgende regler og kriterier:

Skuemestrene skal have den fornødne fagkundskab.

Skuemestrene udpeges af organisationerne og fortsætter, til de bliver afbeskikket.

Skuemestrene skal have tilknytning til faget og skal holde sig ajour med udviklingen inden for de uddannelser, hvor de medvirker ved svendep prøvebedømmelse.

Skuemestrene skal have viden om uddannelsens anvendelsesmuligheder, herunder kendskab til aftagernes situation og behov.

Hvis en skuemester ophører med at have tilknytning til faget på grund af eksempelvis pension eller ved ændrede beskæftigelsesforhold, ophører skuemesterhvervet efter 1 år.

Begrænsninger ved beskikning af skuemestre til den enkelte bedømmelse

En skuemester kan ikke deltage i bedømmelse af en svendep prøve, hvis han eller hun på grund af arbejdsmæssige, personlige eller slægtsmæssige forhold må anses for inhabil i forhold til en eller flere af eksaminanderne (eleverne).

Honorarregler

I forbindelse med bedømmelse af de faglige prøver ydes der honorar til skuemestrene og godtgørelse af udgifter til rejser og ophold.

Retningslinjerne for udbetaling af honorar findes på www.iu.dk. Reglerne kan også rekvireres ved henvendelse hos Industriens Uddannelser.

Tilvejebringelse af opgaver

Opgaverne stilles af skolen efter samråd med det faglige udvalg eller af en opgavekommission nedsat af det faglige udvalg, jf. Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser nr. 41 af 16/01/2014 § 11, stk. 2, nr. 1.

Vurderingsgrundlag

Grundlaget for uddannelserne er de kompetencemål, der er udarbejdet af de respektive faglige udvalg.

Kompetencemålene er beskrevet i Undervisningsministeriets bekendtgørelser og specificeret yderligere i de faglige udvalgs uddannelsesordninger og vejledninger.

Kompetencemålene udgør det fælles grundlag for al undervisning og praktik igennem hele uddannelsesforløbet og er følgelig også det grundlag, svendeprobebedømmelsen skal foretages efter.

Indkaldelse af skuemestre til bedømmelse

Skuemestrene indkaldes normalt til prøvebedømmelse 5 uger inden bedømmelsen skal foretages. Iværksættelsespapirerne tilsendes fra Industriens uddannelser samtidig med indkaldelsen.

Indstilling til ny svendeprobe

Skolen og det faglige udvalg skal tilbyde elever, der ikke består den afsluttende svendeprobe, en ny prøve i den del af prøven som eleven ikke har bestået.

Eleven kan kun deltage i én omprøve. Skolen kan, efter samråd med det faglige udvalg, dog tillade en ny omprøve, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Klageadgang og klagefrist

I forbindelse med den afsluttende eksamen skal eleverne orienteres af skolen om mulighederne for klageadgang og frister, jf. Bekendtgørelse om prøver og eksamen i grundlæggende erhvervsrettede uddannelser nr. 41 af 16/01/2014

Eleven skal indgive klage om prøven, der skal være skriftlig og begrundet, til skolen senest 2 uger efter, at prøvebedømmelsen er bekendtgjort på sædvanlig måde, jf. § 36, stk. 2.

Klager vedrørende bedømmelse af prøve afholdt som svendep prøve afgøres af skolen i samråd med det faglige udvalg, jf. § 39, stk. 2.

Afgørelsen skal være skriftlig og begrundet, og meddeles af skolen til klageren, jf. § 40.

Afgørelsen kan gå ud på:

- Tilbud om ny bedømmelse, dog ikke ved mundtlige prøver,
- Tilbud om ny prøve, eller
- At klageren ikke får medhold i klagen

Går afgørelsen ud på tilbud om ny bedømmelse eller ny prøve, skal klageren informeres om, at det kan resultere i en lavere karakter.

Hvis klageren ønsker at acceptere tilbud om ny bedømmelse eller ny prøve, skal meddelelse herom gives senest 2 uger efter meddelelsen om afgørelsen er afgivet, jf. § 41."

Generelt om bedømmelse og karaktergivning

7-trinsskalaen

7-trinsskalaen anvendes som vurderingsgrundlag i hele uddannelsessystemet.

Skalaen har en klar forskel mellem nabokarakterer og der er fortsat mulighed for gennemsnitsberegninger.

Karakteren 12
Gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller kun få uvæsentlige mangler.
Karakteren 10
Gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle få mindre væsentlige mangler.
Karakteren 7
Gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.
Karakteren 4
Gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler
Karakteren 02 (beståelseskarakter)
Gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.
Karakteren 00 (Fx)
Gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål
Karakteren -3 (F)
Gives for den helt uacceptable præstation

Princip ved karaktergivningen

Ved svendepøvens begyndelse har eleven som udgangspunkt karakteren 12.

Den endelige karakter gives efter fradrag for de fejl, mangler eller usikkerheder der er observeret.

Såfremt, der i forbindelse med voteringen er behov for at udføre gennemsnitsberegninger, fastsættes den endelige svendeprøvekarakter efter afrunding til et tal i 7-trinsskalaen i overensstemmelse med nedenstående afrundingskema:

Afrundingskema 7-trinsskalaen

Interval, beregnet	Endelig karakter		
-3 t.o.m. -1,51	-3	F	Den ringe præstation
-1,5 t.o.m. 1,99	00	Fx	Den utilstrækkelige præstation
2,0 t.o.m. 2,99	02	E	Den tilstrækkelige præstation
3,0 t.o.m. 5,49	4	D	Den jævne præstation
5,5 t.o.m. 8,49	7	C	Den gode præstation
8,5 t.o.m. 10,99	10	B	Den fortrinlige præstation
11,0 t.o.m. 12,0	12	A	Den fremragende præstation

Særligt for karakteren 12

Lærlinge i uddannelserne under Metalindustriens uddannelser, der har opnået karakteren 12, kan indstilles til ML-prisen.

Se mere om ML-prisen på <https://iu.dk/skolervirksomheder/legater-og-ml-prisen/ml-prisen/>

Specifik vejledning

Grundlaget for Værktøjsmager uddannelsens svendeprøve er kompetence- og målbeskrivelserne for uddannelsen.

Beskrivelserne er dermed det fælles grundlag for undervisning og praktik igennem hele uddannelsesforløbet og således også grundlag for svendeprøvebedømmelsen.

Det Faglige Udvalg for Maskiner og Værktøj har i forbindelse med den seneste revision af værktøjsmageruddannelsen fremstillet/udviklet svendeprøveopgaverne for specialet værktøjsmager, således at de bedre afspejler uddannelsens indhold og forløb.

Svendeprøven udføres som enkeltmandsopgave. Eksaminationen gennemføres for hver enkelt elev.

Teoriprøven:

Eleven udfører en teoretiske prøve, som er fastsat til at vare 4 klokketimer. Teoriprøven er skriftligt stillede spørgsmål, til besvarelse af disse må eleven anvende egne notater, samt andet af skolen udleveret materiale.

Teoriprøven består af 8 opgaver med underspørgsmål, hvor de 2 af de 8 opgaver er rettet imod den praktiske opgave og inddrager relevante teoretiske emner, i forhold til det emne som eleven har trukket.

Projektprøven:

Projektprøve er fastsat til at vare 88 klokketimer.

Ved prøveforløbets start har den enkelte elev valgt hvilket speciale (form eller snit/stans) han/hun ønsker at aflægge prøve i.

Der er til værktøjsmagersvendeprøven udviklet forskellige opgaver, ud fra valg af speciale trækker eleven en opgave, som efterfølgende udleveres til eleven. Skolen og faglæreren står for denne lodtrækning i forhold til godkendte opgaver og regler for svendeprøveafviklingen

Den opgave som eleven får udleveret efter trækningen indeholder følgende:

- En emne-/detaljetegning (både papirudgave og elektronisk).
- Tegning af præfabrikerede dele
- Tegninger af færdigbearbejdede dele
- Samlingstegning
- Stykliste

Svendeprøvens praktiske opgave skal indeholde følgende:

- **Snit/stans:** Emnedannende dele fremstilles ved hjælp af CAM programmering
- **Form:** Kavitet fremstilles ved hjælp af CAM programmering

Det samlede værktøj inkl. værktøjstegninger og prototypeemne afleveres ved prøvens afslutning.

Eleven skal sammen med værktøjet aflevere følgende dokumentation:

- Arbejdsplanlægning
- Målerapport af emne

Udover ovennævnte skal der ved eksaminationen vurderes i forhold til følgende:

- Den udførte dokumentation
- Elevens valg af metode og løsning
- Arbejdets udførelse
- Helhedsindtryk

Observation under prøven:

Da læreren er den eneste der kan observere på elevernes proces, bør han notere sine observationer undervejs i prøveforløbet og drøfte disse med skuemestrene i den indledende fase af eksaminationen, hvor samtalen med eleverne forberedes.

Vejledning under prøven:

Læreren kan i særlige situationer vejlede eleverne, men skal i så fald notere art og omfang af denne vejledning, så den kan indgå i vurderingsgrundlaget.

Aflevering:

Inden eksaminationen (læreren fastsætter det præcise tidspunkt) afleverer den enkelte elev sit værktøj og tilhørende tegninger og anden krævede projektdokumentation i 2 eksemplarer.

Læreren, sørger for at censorerne senest ved fremmødet får gennemgået det afleverede projekt inden selve eksaminationen, herunder tegningsmateriale.

Eksaminationen:

Selve eksaminationsproceduren er delt i 3 faser for hver elev.

Fase 1: Læreren og skuemestrene forbereder sig til samtalen med eleven (ca. 15-20 min.) og foretager en foreløbig vurdering af det afleverede værktøj, tegninger og anden dokumentation

Fase 2: Eksaminanden indkaldes og fremlægger sit projekt for skuemestrene og læreren, der efterfølgende kan stille uddybende spørgsmål (ca. 30-35 min.)

Fase 3: Votering, karaktergivning og tilbagemelding foretages (ca. 10 min.).

Eksaminationen varer ca. 1 time pr. elev.

Ad Fase 1:

Fase 1 af eksaminationen foregår mellem skuemestrene og læreren.

Indledningsvis informerer læreren skuemestrene om sine observationer under prøveforløbet. Derefter gennemgår skuemestrene og læreren elevens værktøj, tilhørende tegningsmateriale, projektdokumentation i form arbejdsplan, målerapport og teoriprøve. Samt evt. perspektivering af projektet.

Fase 1 afsluttes med, at læreren og skuemestrene aftaler rollefordelingen under elevens fremlæggelse og udveksler de spørgsmål man forventer at ville stille til projektet efter elevens præsentation.

Ad Fase 2:

Fase 2 af eksaminationen foregår mellem eleven, læreren og de 2 skuemestre.

Det er altid eksaminanden (eleven), der, efter at være budt velkommen, indleder eksaminationen med at forelægge/præsenterer sit værktøj, samt redegøre for det opnået resultat og for eventuelle problemstillinger før og undervejs i projektforløbet. Men også en samlet vurdering af det færdige værktøj og valgte løsning. Det er her efter en skønssag hvor længe der skal gå inden eksaminator (læreren) og censorerne (skuemestrene) selv bringer de forhold op (typisk efter ca. 15-20 min.), der er beskrevet under forberedelsen.

Ad fase 3:

Når eleven er færdig med sin præsentation og læreren og skuemestrene ikke har flere forhold at få belyst og samtale om, sendes eleven ud, så voteringen om karaktergivningen kan begynde. Voteringen indledes med at repetere lærerens observationer undervejs i prøveforløbet, de fælles foreløbige vurderinger og vurderingerne af elevens præstation under præsentation og samtale.

Præstationerne (praktiske værktøjsopgave og dokumentation samt præsentationen) vurderes i forhold til:

- Teknisk-faglige værktøjsløsning
- Almen-faglige kvalifikationer (dokumentation, præsentation, overblik, orden og kvalitetssans o.lign.)
- Personlige kvalifikationer (selvstændighed og kommunikation (skriftlig og mundtlig))

Endelig takseres præstationerne ved at den enkelte elev får en karakter efter 7-skalaen. Man kan med fordel først placere præstationerne i f.t. de 4 niveauer i 7-skalaen:

- Udmærket (12)
- Middel (4, 7 + 10)
- Bestået (02)
- Uacceptabelt (-03 + 00)

7-skalaen med verbale definitioner ser ud som følger: (se også generel vejledning)

Karakteren 12
Gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller kun få uvæsentlige mangler.
Karakteren 10
Gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle få mindre væsentlige mangler.
Karakteren 7
Gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.
Karakteren 4
Gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler
Karakteren 02 (beståelseskarakter)
Gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.
Karakteren 00 (Fx)
Gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål
Karakteren -3 (F)
Gives for den helt uacceptable præstation

7-skalaen omsættes til de faglige udvalgs verbale skala således:

- *Særdeles tilfredsstillende udført* gives ved et gennemsnit på 12. Der kan ikke anvendes afrunding for opnåelse af karakteren 12.
- *Meget tilfredsstillende udført* gives ved et samlet gennemsnit på 10.
- *Tilfredsstillende udført* gives ved et samlet gennemsnit mellem 4 og 7.
- *Bestået* gives ved et samlet gennemsnit på mindst 02.
- *Ikke tilfredsstillende udført* gives ved et karaktergennemsnit på mindre end 02.

Alle de foretagne vurderinger skal samles i én karakter pr. elev. Skuemestrene og læreren skal altså votere sig frem til en fælles bedømmelse af den enkelte elev.

NB! Karaktergivning er **absolut** og ikke relativ, hvilket i praksis vil sige, at elevens kvalifikationer skal vurderes i forhold til målbeskrivelserne i uddannelsesbekendtgørelsen og vejledningen og ikke i forhold til "klassens" niveau. '

Tilbage melding med begrundelser:

Eleven kaldes ind igen. Enten eksaminator (læreren) eller en af censorerne (skuemestrene) meddeler den opnåede karakter. Karakteren begrundes kort, men debatteres ikke. Begrundelsen er en opsummering af de vurderinger eksaminator (læreren) og censorer (skuemestrene) har foretaget under voteringen.

De øvrige kan, hvis de finder det formålstjenligt, supplere de begrundelser der fremføres.

Eksaminationen skal eksponere de enkelte elevers faglige niveau

Såfremt eleven ikke består prøven (med karakter 02 eller derover), udarbejdes en handlingsplan i forhold til elevens manglende kvalifikationer og eleven indkaldes til en omprøve.

Udstedelse af svendebrev:

Når eksaminationen er afsluttet, meddeler skolen de givne karakterer til Metalindustriens Lærlingeudvalg, som udsteder svendebrevet til udlevering til lærlingen på læreforholdets sidste dag.

Meddelelsen fra skolen til Metalindustriens Lærlingeudvalg om elevernes karakterer skal være underskrevet af skuemestrene og læreren.